

TECHNICKÝ SLOVNÍK PRO OBOR STROJÍRENSTVÍ

FACHWÖRTERBUCH FÜR DEN BEREICH MASCHINENBAU

TECHNICAL DICTIONARY FOR THE FIELD OF MECHANICAL ENGINEERING

ČESKO / NĚMECKO / ANGLICKÝ
TSCHECHISCH / DEUTSCH / ENGLISCH
CZECH / GERMAN / ENGLISH

Tato publikace vznikla na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích a University of Applied Sciences Upper Austria v rámci programu INTERREG jako součást projektu „Metodický koncept k efektivní podpoře klíčových odborných kompetencí s využitím cizího jazyka“, registrační číslo 62.

Dieses Wörterbuch entstand in Kooperation zwischen der Hochschule für Technik und Wirtschaft in Budweis und der Fachhochschule Oberösterreich im Rahmen des INTERREG-Projekts „Methodenkonzept zur effektiven Unterstützung von beruflichen Schlüsselkompetenzen in einer Fremdsprache“, Projektnummer 62.

This dictionary was created at the Institute of Business and Technology in České Budějovice and University of Applied Sciences Upper Austria as a result of an INTERREG project called “Methodological concept to effectively support key professional competences using foreign language”, reg. No. 62.

Manažeři projektu / Projektverantwortliche / Project Managers

Mgr. Libuše Turinská
Mag.^a Dr.ⁱⁿ Martina Gaisch

Autoři / Autoren / Authors

Ing. Bc. Karel Antoš
Ing. Ladislav Bartuška
PaeDr. Ivana Bečvářová
Ing. Jiří Čejka, Ph.D.
Mgr. Václav Dobiáš
Mag.^a Dr.ª Martina Gaisch
Ing. Martina Hlatká
Mgr. Stanislav Jíra
Ing. Monika Karková, Ph.D.
Doc. Ing. Ján Kmec, CSc.
Ing. Michal Kraus, Ph.D.
Ing. Vladimír Lupták, Ph.D.
Ing. Ján Majerník, Ph.D.
Ing. Josef Musílek, Ph.D.
Mgr. Tomáš Náhlík, Ph.D.
Ing. Vladimír Nývlt, MBA, Ph.D.
Ing. Ludmila Opekarová, Ph.D.
MhDr. Helena Pavličíková, CSc.
Ing. Kristýna Prušková
Victoria Rammer, MA
Ing. Ondrej Stopka, Ph.D.
Mgr. Libuše Turinská
Ing. Terezie Vondráčková, Ph.D.

Vydavatel / Herausgeber / Publisher

Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
Okružní 517/10
370 01 České Budějovice

Rok vydání / Erscheinungsjahr / Year of publication

2019

ISBN: 978-80-7468-141-7

STROJÍRENSTVÍ

MASCHINENBAU

MECHANICAL ENGINEERING

ČESKO / NĚMECKO / ANGLICKÝ
TSCHECHISCH / DEUTSCH / ENGLISCH
CZECH / GERMAN / ENGLISH

A

analýza rizik

technika operačního výzkumu používaná v rozhodování; odhaduje, s jakou pravděpodobností bude předpověď budoucnosti mylná a jaké budou důsledky takových chyb

Risikoanalyse

die Überprüfung der mit einem bestimmten Ereignis oder einer bestimmten Maßnahme verbundenen Risiken

risk analysis

the review of risks associated with a particular event or action

audit údržby

kontrola zavedeného systému managementu organizační jednotky a zjišťování neshody porovnáním s normami, dokumentací apod.

Wartungsaudit

eine Überprüfung des Managementsystems der Organisationseinheiten und Feststellung von Verstößen gegen Normen, Dokumentation usw.

maintenance audit

determines whether installation maintenance is being performed in accordance with best practices

B

Benchmarking

metoda založená na systematickém měření a porovnávání vybraných ukazatelů

Benchmarking

eine Methode, die auf der systematischen Messung und dem Vergleich ausgewählter Indikatoren basiert

Benchmarking

measuring the quality of something by comparing it with something else of an accepted standard

C

cyklické zatěžování

zatížení součásti, při kterém se jeho hodnota periodicky mění mezi maximem a minimem

zyklisches Laden

kontinuierliches und wiederholtes Aufbringen einer Last (schwankende Spannungen, Dehnungen, Kräfte, Spannungen usw.) auf ein Material oder auf ein Bauteil, die zu einer Verschlechterung des Materials und letztendlich zu Ermüdung führt

cyclic loading

continuous and repeated application of a load (fluctuating stresses, strains, forces, tensions, etc.) on a material or on a component that causes degradation of the material and ultimately leads to fatigue

D

deformace

pojmem deformace tělesa rozumíme změnu jeho tvaru v důsledku působení síly

Deformation, Verformung

beschreibt die Formänderung eines Körpers durch Krafteinwirkung (Belastung)

deformation

change in the shape of a body caused by the application of a force (stress)

drážkovaný spoj

spojení sloužící k přenosu kroutícího momentu; může být posuvné (tedy rozebíratelné) nebo pevné

Rillenfuge

eine Verbindung, die durch das Einsetzen einer Nut aus langen Holz oder Metallstreifen in einem Schlitz gebildet wird, der in beide Stoßelemente eingeschnitten ist

spline joint

a joint formed by inserting a spline of long strips of wood or metal in a slot cut into the two butting members

E

elektrická vodivost

fyzikální veličina, která popisuje schopnost dobře vést elektrický proud

elektrische Leitfähigkeit

eine physikalische Größe, die die Fähigkeit beschreibt, elektrischen Strom gut zu leiten

electrical conductivity

measure of the rate at which an electric current can pass through a material

evolventa

rovinná křivka m , která protíná kolmo všechny tečny dané křivky k , se nazývá evolventa křivky k

Evolvent

eine Art von Kurve, die von einer anderen Form oder Kurve abhängt

evolvent, involute

a type of curve dependent on another shape or curve

F

FTA

analýza stromu poruchových stavů; jedná se o analytickou techniku, která se používá pro vyhodnocení pravděpodobnosti selhání, respektive spolehlivosti složitých systémů

Fehlerbaumanalyse (FTA)

eine Analysetechnik, mit der die Ausfallwahrscheinlichkeit oder Zuverlässigkeit komplexer Systeme bewertet wird

FTA (Fault Tree Analysis)

helps determine the cause of failure or test the reliability of a system by stepping through a series of events logically

G

H

histogram

sloupcový graf, který zobrazuje statistické informace; jednotlivé sloupce v diagramu ukazují určité intervaly čísel, horizontální osa zobrazuje četnost sledované veličiny v jednotlivých intervalech

Histogramm

ein Balkendiagramm, das statistische Informationen anzeigt. Die einzelnen Spalten im Diagramm zeigen bestimmte Intervalle von Zahlen, die horizontale Achse zeigt die Häufigkeit der überwachten Größe in einzelnen Intervallen

histogram

provides a visual interpretation of numerical data by showing the number of data points that fall within a specified range of values (called "bins")

hřídel

strojní součást válcovitého tvaru sloužící k převodu otáčivého pohybu a mechanické práce

Welle

eine zylindrische Maschinenkomponente zur Übertragung von Drehbewegungen und mechanischer Arbeit

shaft

a rod forming part of a machine that turns in order to pass power on to the machine

hustota

fyzikální veličina, která vyjadřuje jakou hmotnost má jednotkový objem látky, např. hmotnost 1 metru krychlového [m³] materiálu (látky)

Dichte

eine physikalische Größe, die die Masse einer Volumeneinheit eines Stoffes ausdrückt

density

mass of a unit volume of a material substance

hybná hřídel

přenáší točivý pohyb a točivý moment a tím i energii

Antriebswelle

eine Komponente einer Maschine, die ein Drehmoment liefert, um die Maschine zu bewegen

drive shaft

a component of a machine delivering torque in order to move the machine

I

Ishikawa diagram

diagram příčin a následků

Ishikawa-Diagramm

ein Ursachen-Wirkungs-Diagramm zur Kategorisierung potenzieller Problemursachen, um die Hauptursachen zu identifizieren

Ishikawa diagram

a visualization tool for categorizing the potential causes of a problem in order to identify its root causes

J

jmenovitá výkonnost

největší trvalý výkon zařízení, pro která jsou vypočítána a postavena

Nennleistung

die beständige Leistung der Geräte, für die sie berechnet und gebaut wurden

power rating

the highest power input allowed to flow through particular equipment

K

klín

klín si lze představit jako troj-
boký hranol používaný tak, že
se silou působí na jednu stranu
pláště

Keil

ein Stück Holz, Metall usw. mit
einem dicken Ende, das sich zu
einer dünnen Kante verjüngt,
die zwischen zwei Objekten
oder Teilen eines Objekts ge-
trieben wird, um sie zu sichern
oder zu trennen

wedge

a piece of wood, metal, etc.
having one thick end and tape-
ring to a thin edge that is driven
between two objects or parts of
an object to secure or separate
them

kompozitní materiály

materiály složené ze dvou nebo
více složek, které se výrazně liší
fyzikálními a chemickými vlast-
nostmi; spojením těchto složek
vznikne zcela nový materiál s
unikátními vlastnostmi

Verbundwerkstoff

bezeichnen Materialien, die aus
zwei oder mehr Bestandtei-
len bestehen, die sich in ihren
physikalischen und chemischen
Eigenschaften erheblich unter-
scheiden. Durch die Kombinati-
on dieser Komponenten ent-
steht ein völlig neues Material
mit einzigartigen Eigenschaften

composite material

a material composed of at least
two materials which combine to
give properties superior to tho-
se of the individual constituents

korozie

postupné, samovolné rozrušo-
vání kovů následkem jejich che-
mického nebo elektrochemické
reakce s okolním prostředím

Korrosion

der Abbau von Metallen durch
einen elektrochemischen Pro-
zess (die Entstehung von Rost)

corrosion

the degradation of metals due
to an electrochemical process;
the formation of rust

kovatelnost

technologická vlastnost kovů,
tj. jejich způsobilost k tváření
úderem nebo tlakem za tepla

Schmiedbarkeit

eine technologische Eigenschaf-
ten von Metallen, bzw. ihre
Fähigkeit, durchstoßen oder
heißgepresst zu werden

forgeability

technological properties of me-
tals or their ability to be pierced
or hot-pressed

kroutící moment

vyjadřuje velikost síly působící
na páku a je měřen v Newton-
metrech (Nm); točivý moment
je součin působící síly a délky
ramene páky

Drehmoment

eine Kraft, die bewirkt, dass sich
etwas dreht, oder die Kraft einer
solchen Kraft

torque

a force that causes something
to turn, or the power of such
force

L

legované oceli

legovaná ocel vzniká přidáním jiných kovů (prvků) do nízkouhlíkaté oceli; nejčastěji je to Mo, Mn, Ni, Cr, Va, Si

legierter Stahl

entsteht durch die Kombination von Kohlenstoffstahl mit einem oder mehreren Legierungselementen, wie Mangan, Silizium, Nickel, Titan, Kupfer, Chrom und Aluminium

alloy steel

made by combining carbon steel with one or several alloying elements, such as manganese, silicon, nickel, titanium, copper, chromium and aluminum

legování

metalurgický postup zlepšování vlastností kovů či jejich slitin přidáním příměsí dalších látek

legieren

ein Weg zur Verbesserung der Chemikalienbeständigkeit

alloying

a way to improve the chemical resistance

lisovatelnost

schopnost materiálu být slisován na těleso, které udrží svůj tvar během následného zpracování

Kompressibilität

die Fähigkeit des Materials, zu einem Körper gepresst zu werden, der seine Form bei der nachfolgenden Verarbeitung beibehält

compressibility

the ability of a material to be pressed into a body which retains its shape during subsequent processing

ložiska

součásti technického zařízení, které umožňují snížení tření při vzájemném otáčivém nebo posuvném pohybu strojních dílů

Lager

ein Teil einer technischen Vorrichtung, die es ermöglicht, die Reibung durch Drehen oder Gleiten relativ zueinander zu verringern

bearing

highly engineered, precision-made components that enable machinery to move at extremely high speeds and carry remarkable loads with ease and efficiency

M

martenzit

přesycený tuhý roztok uhlíku v železe, základními vlastnostmi jsou vysoká tvrdost a pevnost

Martensit

eine übersättigte feste Kohlenstoff-Lösung in Eisen. Die grundlegenden Eigenschaften sind hohe Härte und Festigkeit

martensite

body-centered tetragonal form of iron in which some carbon is dissolved

mazivo

látka (často kapalná) určená k omezení tření mezi dvěma povrchy

Schmiermittel

eine Substanz (oft flüssig), die die Reibung zwischen zwei Oberflächen verringern soll

lubricant

a substance (such as grease) capable of reducing friction, heat, and wear

mechanická energie

vyjadřuje míru schopnosti tělesa konat mechanickou práci, tj. působit silou na jiné těleso a posouvat je po určité dráze

mechanische Energie

die Energie, die ein Objekt aufgrund seiner Bewegung oder seiner Position besitzt

mechanical energy

energy that is possessed by an object due to its motion or due to its position

moření

různé druhy materiálu se mohou zušlechtit, zesílit svůj typický charakter, barevně změnit a současně chránit

beizen

eine Metalloberflächenbehandlung zur Entfernung von Verunreinigungen wie Flecken, anorganische Verunreinigungen, Rost oder Zunder aus Eisenmetallen, Kupfer, Edelmetallen und Aluminiumlegierungen

pickling

metal surface treatment used to remove impurities, such as stains, inorganic contaminants, rust or scale from ferrous metals, copper, precious metals and aluminium alloys

N

nelegované oceli

u nelegovaných ocelí je obsah přidaných prvků (zpravidla nikl, chrom, vanad, mangan, wolfram a kobalt) nižší než 2,11%; nejsou tepelně opracovány

unlegierter Stahl

bei unlegierten Stählen liegt der Gehalt an zugesetzten Elementen (üblicherweise Nickel, Chrom, Vanadium, Mangan, Wolfram und Kobalt) unter 2,11%. Sie werden nicht wärmebehandelt

non-alloy steel

non-alloy steel has no elements added to steel when it is smelted

nosná hřídel

je osou rotace pro otočné díly a nepřenáší žádnou energii; je většinou pevně uchycena k rámu stroje a otáčí se na ní součásti, např. kladky nebo bubny, nebo náprava, kde se hřídel s uchycenými koly otáčí a nepřenáší krouticí moment

Achse

eine Stange oder Spindel (fest oder drehbar), die durch die Mitte eines Rades oder einer Gruppe von Rädern verläuft. Das Drehmoment wird nicht übertragen

axle

a rod or spindle (either fixed or rotating) passing through the centre of a wheel or group of wheels; does not transmit torque

O

obrobitelnost

označuje souhrnný vliv fyzikálních vlastností a chemického složení kovů na průběh a na ekonomické, popř. kvalitativní výsledky procesu řezání

Zerspanbarkeit

die Eignung eines Werkstoffes, sich durch Zerspanen (Bohren, Fräsen, Drehen, ...) bearbeiten zu lassen

machinability

shows how easily a material can be machined using a cutting tool

outsourcing

vyčlenění služeb, procesů nebo zdrojů a činností mimo organizaci formou dlouhodobého smluvního vztahu; někdy se tímto pojmem označuje samotný proces vyčlenění, někdy se pojem používá pro označení formy zajištění služeb, procesů a činností

Outsourcing, Auslagerung

eine Zweckbindung von Dienstleistungen, Prozessen oder Ressourcen und Aktivitäten außerhalb der Organisation in Form eines langfristigen Vertragsverhältnisses

outsourcing

obtaining goods and services from an external supplier

P

pájení

technika spojování kovů pomocí snadno tavitelných slitin (nejčastěji na bázi cínu)

löten

eine Metallverbindungstechnik mit leicht schmelzbaren Legierungen (meistens auf Zinnbasis)

soldering

a process in which two or more metal items are joined together by melting and then flowing a filler metal into the joint, with the filler metal having a relatively low melting point

Paretův diagram

Paretův diagram respektive Paretova analýza využívá tzv. Paretův princip 80:20, který říká, že 80% následků způsobuje 20% příčin

Pareto-Diagramm

das Pareto-Diagramm oder die Pareto-Analyse verwendet das sogenannte Pareto 80:20-Prinzip, das besagt, dass 80% der Ursachen 20% der Ursachen

Pareto diagram

a diagram that analyses the frequency of problems or causes in a process

pevnost

pevnost materiálu je jeho schopnost odolávat působenímu napětí bez poruchy

Festigkeit

die Fähigkeit eines Objekts oder einer Substanz, großen Kräften oder Drücken standzuhalten

strength

the capacity of an object or substance to withstand great force or pressure

plasty

uměle (synteticky) vyrobené materiály (polymery), které lze za určitých podmínek tvarovat

Kunststoff

(synthetisch) hergestellte Materialien (Polymere), die sich unter bestimmten Bedingungen formen lassen

plastic

a polymeric material that has the capability of being molded or shaped, usually by the application of heat and pressure

plech

plochá kovová deska vyráběná tvářením (kováním, tažením, válcováním za tepla nebo za studena) v různých tloušťkách; slouží jako polotovary pro další výroby

Blech

eine flache Metallplatte in verschiedenen Stärken, hergestellt durch Schmieden, Ziehen, Warm- oder Kaltwalzen

sheet metal

a flat metal plate in various thicknesses, produced by forging, drawing, hot or cold rolling

porucha

stav neodpovídající normálu, kdy dojde k neschopnosti objektu či subjektu plnit svou základní funkci nebo funkce při fyzickém zachování objektu či subjektu

Störung

eine Störung oder Fehlfunktion ist ein nicht normaler Zustand, wenn ein Objekt oder eine Entität ihre Grundfunktion nicht erfüllt, während ein Objekt oder eine Entität physisch erhalten bleibt

fault

a broken part or weakness in a machine or system

předpětí

síla, která působí mezi valivými tělesy a ložiskovými kroužky, avšak není vyvolaná vnějším zatížením; předpětí lze považovat za zápornou vnitřní vůli

Vorspannung

Anwendung von Spannung, um eine Kraft zu erzeugen, die den Belastungen entgegenwirkt, denen ein Bauteil in seiner Konstruktion ausgesetzt ist

prestress

application of stress in order to produce a tension that counteracts the loads to which the component is subjected in its designed

prosto

nevyužitá pracovní doba, kdy stroje ani přítomní zaměstnanci pro různé důvody/ překážky nepracují

Leerlaufzeit

ungenutzte Arbeitszeiten, wenn Maschinen und Mitarbeiter aus verschiedenen Gründen / Hindernissen nicht arbeiten

idle time

unproductive time on the part of employees or machines caused by management or as a result of factors beyond their control

pružina

je strojní součást, která umožňuje v jednom nebo i více směrech elastickou deformaci: působením síly se deformuje, ale když síla přestane působit, vrací se do původního tvaru

Feder

ein elastischer Körper, dessen Funktion es ist, sich unter Belastung zu verformen und seine ursprüngliche Form wiederherzustellen, wenn die Belastung vorbei ist

spring

an elastic body, whose function is to distort when loaded and to recover its original shape when the load is removed

Q

R

recyklace

jakýkoli způsob využití odpadů, kterým je odpad znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky, ať pro původní, nebo jiné účely jejich použití, včetně zpracování organických materiálů

Recycling

die Verwertung bzw. Verarbeitung von Materialien und Abfällen, die andernfalls als Müll entsorgt werden würden, und deren Umwandlung in neue Produkte

recycling

a process of collecting and processing materials that would otherwise be thrown away as trash and turning them into new products

riziko

pojem, který označuje nejistý výsledek s možným nežádoucím stavem

Risiko

weist auf ein ungewisses Ergebnis mit einem möglicherweise unerwünschten Zustand hin

risk

a probability or threat of damage or injury or any other negative occurrence that is caused by external or internal vulnerabilities and that may be avoided through pre-emptive action

S

slévateľnosť

schopnosť slévateľských slitín vytvárať kvalitnú odlitky

Gießbarkeit

die Fähigkeit einer Legierung, ohne Bildung von Defekten wie Rissen, Trennungen, Poren, etc. gegossen zu werden

castability

the ability of an alloy to be cast without formation of defects such as cracks, segregations, pores

slitina

tavením vzniká smes kovu s ďalšími kovmi alebo jinými prvky či sloučeninami, obvykle ve formě pevného roztoku

Legierung

ein Material, das aus mindestens zwei verschiedenen chemischen Elementen besteht, von denen eines ein Metall ist

alloy

material that's made up of at least two different chemical elements, one of which is a metal

spékané materiály

vyrábějí se z kovových prášků/ ocel, měď, cín, hliník/, které jsou pod velkým tlakem vytlisovány do tvaru výrobků a dalším tepelným procesem (spékáním) spojeny do nového materiálu s vysokou pevností

gesinterte Materialien

bestehen aus Metallpulvern / Stahl, Kupferzinn, Aluminium, die unter hohem Druck in die Form der Produkte gepresst und durch einen weiteren thermischen Prozess (Sintern) zu einem neuen hochfesten Werkstoff verbunden werden

sintered materials

they consist of metal powders / steel, copper tin, aluminium, which are pressed under high pressure into the shape of the products and joined by a further thermal process (sintering) to form a new high-strength material

spojky

strojní součásti, které umožňují přenos točivého momentu z motoru na pracovní stroj

Kupplung

Maschinenteile, mit denen das Drehmoment vom Motor auf die Maschine übertragen werden kann

clutch

a machine member used to connect the driving shaft to a driven shaft, so that the driven shaft may be started or stopped at will, without stopping the driving shaft

spojovací kolík

spojovací kolík je válcová nebo kuželová součástka určená ke spojení dílů konstrukce, které se dotýkají v určité ploše (zejména ve strojnictví)

Dübel

ein zylindrischer Bauteil der in der Regel aus Holz, Kunststoff oder Metall besteht. In seiner ursprünglichen Form wird ein Dübel als Dübelstab bezeichnet

dowel

a cylindrical rod, usually made from wood, plastic, or metal; in its original manufactured form, a dowel is called a dowel rod

spolehlivost

vlastnost objektu spočívající ve schopnosti plnit požadované funkce při zachování hodnot stanovených provozních ukazatelů v daných mezích a v čase podle stanovených podmínek

Zuverlässigkeit

eine Eigenschaft eines Objekts, in der Lage zu sein, die erforderlichen Funktionen auszuführen, während die Werte der spezifizierten Betriebsindikatoren innerhalb vorgegebener Grenzen und Zeiten gemäß spezifizierter Bedingungen gehalten werden

reliability

the ability of a system or component to perform its required functions under stated conditions for a specified time

---

šroub

otočná strojní součást, jejíž hlavní funkční částí je vnější závit; společně s maticí tvoří spojovací prostředek v rozebíratelném šroubovém spoji

Schraube

ein Metallgegenstand ähnlich einem Nagel, mit einer erhöhten Spirallinie um ihn herum

screw

a metal object similar to a nail with a raised spiral line around it

---

šroubový spoj

jeden z nejstarších a nejpoužívanějších rozebíratelných spojů se silovým stykem; většinou se skládá ze šroubu (svorníku) a matice, popř. jedné nebo dvou podložek

Verschraubung

eine Verbindung, in der komplementäre Gewindeenden von zwei Rohren oder Stäben miteinander oder in eine spezielle Kupplung verschraubt sind

screw joint

a joint in which complementarily threaded ends of two pipes or rods are screwed together or into a special coupling

---

strategie údržby

metoda managementu používaná k dosažení cílů údržby

Wartungsstrategie

eine Managementmethode zur Erreichung der Wartungsziele

maintenance strategy

the rules for the sequence of planned maintenance work, including general scheduling information

---

strojní část

strojní části jsou základní mechanické části a prvky využívané pro sestavení stroje

Maschinenelemente

grundlegende mechanische Teile und Merkmale, die als Bausteine der meisten Maschinen verwendet werden

machine elements

basic mechanical parts and features used as the building blocks of most machines

---

svařitelnost

schopnost vytvořit ze dvou částí nerozebíratelný celek některým způsobem tavného, tlakového nebo jiného způsobu svařování

Schweißbarkeit

die Fähigkeit, eine zweiseitige, nicht lösbare Einheit durch Schmelzen, Druck oder anderes Schweißen zu bilden

weldability

two metallic parts of the same or different metals mixed and fused when welded with or without applying pressure, with or without use of filler metal, then the ease with which the metal joint will properly join metal or metals

T

tavitelnost

schopnost kovů a slitin přecházet ze stavu pevného do stavu kapalného

Schmelzbarkeit

die Fähigkeit von Metallen und Legierungen, sich von fest zu flüssig verändern

fusibility

the ability of metals and alloys to change from solid to liquid

tažnost

mechanická vlastnost materiálu, zjišťovaná zkouškou tahem

Duktilität, Dehnbarkeit

die Eigenschaft eines Werkstoffs, sich unter Belastung dauerhaft plastisch zu verformen ohne zu brechen

ductility

capability of being stretched into a thin wire without becoming weaker or more brittle in the process

tepelná vodivost

schopnost látky vést, přenášet teplo

Wärmeleitfähigkeit

die Fähigkeit des Stoffes, Wärme zu leiten und zu übertragen

thermal conductivity

the ability of different materials transfer heat at different rates

tlumič

je technické zařízení, které klade odpor prudkým pohybům

Dämpfer

ein technisches Gerät, das heftigen Bewegungen Widerstand entgegensetzt

damper

a device to reduce electronic, mechanical, acoustic, or aerodynamic oscillations in a system

tribologie

mezioborová věda, zabývající se obecně vzájemným působením povrchů tuhých těles při jejich relativním pohybu nebo při pokusu o vzájemný pohyb a s tím související technologií

Tribologie

eine interdisziplinäre Wissenschaft, die sich im Allgemeinen mit der Wechselwirkung von starren Körperoberflächen in ihrer relativen Bewegung oder mit dem Versuch, sich miteinander und mit verwandten Technologien zu bewegen, befasst

tribology

science and technology of interacting surfaces in relative motion; includes the study of friction, wear and lubrication

tribotechnika

je jedním z oborů tribologie, který se zabývá aplikací výsledků v praxi; zabývá se praktickým řešením otázek, týkajících se tření, opotřebení a mazání

Tribotechnik

eine der tribologischen Disziplinen, die sich mit der Anwendung von Ergebnissen in der Praxis befasst. Sie befasst sich mit praktischen Lösungen für Fragen zu Reibung, Verschleiß und Schmierung

tribotechnics

a sub-discipline of tribology dealing with friction, wear and lubrication

třídy oceli

třídy oceli určují její vlastnosti a jakost; ve světě se používá značení evropské EN10027, německé DIN, americké ASTM a SAE; v ČR se používá značení dané českými státními normami (ČSN)

Stahlklassen

bestimmen die Eigenschaften und Qualität von Stahl. Europäische EN10027, deutsche DIN, amerikanische ASTM und VAE werden weltweit verwendet. Die Tschechische Republik verwendet die tschechischen nationalen Standards (ČSN)

classes of steel

determine the properties and quality of steel; European EN10027, German DIN, American ASTM and VAE are used worldwide; The Czech Republic uses the Czech national standards (ČSN)

trvalé zatížení

stálé (pevné) zatížení prvků zahrnuje vlastní tíhu nosných a nenosných prvků včetně pevných vybavení

Dauerbelastung

eine Belastung, von der angenommen wird, dass sie in Größe, Wirkungslinie und Anwendungsort unverändert bleibt

permanent load

load that is assumed to remain unchanged in magnitude, line of action, and point of application

tvářitelnost

tvářitelnost materiálu je schopnost materiálu vytvořit požadovaný jakostní výrobek plastickou deformací za tepla nebo za studena

Formbarkeit

die Fähigkeit eines Materials, durch heiße oder kalte plastische Verformung das gewünschte Qualitätsprodukt herzustellen

formability

the ability of a material to produce the desired quality product by hot or cold plastic deformation

U

účinnost zařízení

míra využití vynaložené energie; udává poměr energie dějem získané k energii na tento děj vynaložené za stejnou dobu

Maschineneffizienz

beschreibt die Menge an verbrauchter Energie. Sie gibt das Energieverhältnis der gewonnenen Energie zur gleichzeitig verbrauchten Energie an

machinery efficiency

an evaluation of how well a machine does the tasks that it is designed to perform

údržba strojů

kombinace všech technických, administrativních a manažerských činností během životního cyklu objektu zaměřených na jeho udržení v stavu, nebo jeho navrácení do stavu, v kterém může vykonávat požadovanou funkci

Maschinenwartung

die Zusammenfassung aller technischen, administrativen und verwaltungstechnischen Aktivitäten während des gesamten Lebenszyklus eines Objekts, um es in einem Zustand zu halten oder in einen Zustand zurückzusetzen, in dem es die gewünschte Funktion ausführen kann

machinery maintenance

functional checks, servicing, repairing or replacing of necessary devices, equipment, machinery, building infrastructure, and supporting utilities in industrial, business, governmental, and residential installations

udržitelnost

schopnost objektu v daných podmínkách používání setrvat ve stavu, ve kterém bude vykonávat požadovanou funkci, pokud se údržba provádí v daných podmínkách a používají se stanovené postupy a zdroje

Nachhaltigkeit

die Fähigkeit des Objekts, in dem Zustand zu bleiben, in dem es die erforderliche Funktion ausführt, wenn die Wartung unter bestimmten Bedingungen durchgeführt wird und die festgelegten Verfahren und Ressourcen verwendet werden

sustainability

the quality of being able to continue over a period of time

únava materiálu

proces porušování soudržnosti materiálu časově proměnnou napjatostí jako důsledek kumulace poškození střídavou pružně plastickou deformací

Materialverschleiß

ein Prozess, bei dem die Materialkonsistenz durch zeitlich veränderliche Beanspruchung infolge der Anhäufung von Schäden durch abwechselnde elastische plastische Verformung gebrochen wird

wear of material

a process of interaction between surfaces which causes the deformation and removal of material on the surfaces due to the effect of mechanical action between the sliding faces

V

vanová křivka

zobrazuje typický průběh intensity poruch v závislosti na čase života výrobku

Badewannenkurve

sie zeigt die typische Ausfallrate in Abhängigkeit von der Lebensdauer des Produkts

bathtub curve

a type of model demonstrating the likely failure rates of technologies and products

výkon stroje

fyzikální veličina vyjadřující, jak rychle se práce koná

Maschinenleistung

eine physikalische Größe die angibt, wie schnell gearbeitet wird

efficiency

the ratio of the useful energy delivered by a dynamic system to the energy supplied to it

W

X

Y

Z

zatížení

fyzikální vliv, který vyvolává v konstrukci napětí, přetváří ji nebo s ní pohybuje

Belastung

der Druck oder die Spannung, welche auf einen materiellen Gegenstand ausgeübt wird

stress

pressure or tension exerted on a material object

závit

nakloněná rovina navinutá na vnější válcovou plochu šroubu nebo vnitřní válcovou plochu otvoru matice; má tvar šroubovice

Schraubgewinde

ein Schraubengewinde ist ein Steg, der um einen Zylinder oder Kegel in Form einer Spirale gewickelt ist, mit den geraden Gewinden und später als Kegengewinde bekannt

screw thread

a ridge wrapped around a cylinder or cone in the form of a helix, with the straight threads and later known as tapered threads

žihání

druh tepelného zpracování kovů prováděné za účelem zlepšení některých vlastností jako je povrchová tvrdost a odstranění účinků některých operací

Glühung

ein Wärmebehandlungsverfahren, das hauptsächlich zur Erhöhung der Duktilität und zur Verringerung der Härte eines Materials eingesetzt wird

annealing

heat treatment process used mostly to increase the ductility and reduce the hardness of a material

životnost

časové období, po které jsou dané výrobky, ať stavební či jiné, schopny plnit svou funkci

Nutzungs- / Lebensdauer

die Lebensdauer eines Produkts von der Herstellung bis zur End-of-Life-Verarbeitung wie Wiederverwendung oder Recycling

service life

lifespan of a product from manufacture to end-of-life processing such as reuse and recycling

zkoušky spolehlivosti

jsou nedílnou součástí všech moderních programů spolehlivosti; v širších souvislostech jsou součástí zabezpečování kvality a jakosti každého výrobku

Zuverlässigkeitsprüfung

der Zweck der Zuverlässigkeitsprüfung besteht darin, mögliche Probleme so früh wie möglich zu erkennen und letztendlich die Sicherheit zu geben, dass das System seine Zuverlässigkeitsanforderungen erfüllt

reliability testing

the purpose of reliability testing is to discover potential problems as early as possible and, ultimately, provide confidence that the system meets its reliability requirements

---

zkušební plán

soubor pravidel, podle kterých je nutné postupovat při získávání údajů pro odhady ukazatelů spolehlivosti

Zuverlässigkeitsprüfungsplan

eine Reihe von Regeln, die einzuhalten sind, um Daten für Schätzungen von Zuverlässigkeitsindikatoren zu erhalten. Sie beschreibt die Teststrategie, die Testziele, die für den Test erforderlichen Ressourcen (Personal, Software, Hardware), den Testablaufplan

reliability test planning

outlines the test strategy, testing objectives, resources (manpower, software, hardware) required for testing, test schedule

Interreg

EUROPEAN UNION

Austria-Czech Republic

European Regional Development Fund

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
UPPER AUSTRIA

EUROPEAN UNION